

■ УДК 007:304:659.4

О. Є. Бухтатий, головний консультант Головного департаменту інформаційної політики Адміністрації Президента України, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри інформаційної політики та електронного врядування Національної академії державного управління при Президентові України, м. Київ

ПУБЛІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Досліджуються проблемні питання впровадження в Україні механізмів публічної комунікації та електронної демократії, аналізується стан нормативно-правового забезпечення державної політики щодо запровадження електронного врядування та публічних комунікацій у центральних і місцевих органах державної влади.

Ключові слова: демократія, електронна демократія, цифрова рівність, демократичне врядування.

А. Е. Бухтатый, главный консультант Главного департамента информационной политики Администрации Президента Украины, кандидат наук по государственному управлению, доцент кафедры информационной политики и электронного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, г. Киев

ПУБЛИЧНЫЕ КОМУНИКАЦИИ И ЭЛЕКТРОННАЯ ДЕМОКРАТИЯ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Исследуются проблемные вопросы становления в Украине электронной демократии в условиях демократического правления, внедрения электронного государственного управления, а также публичных коммуникаций центральных и местных органов власти.

Ключевые слова: демократия, электронная демократия, цифровое равенство, демократическое правление.

O. Ye. Bukhtatyi, Senior Consultant of the Head of Information Policy Department of the Presidential Administration of Ukraine, Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor of the Department of Information Policy and Electronic Government, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

PUBLIC COMMUNICATIONS AND E-DEMOCRACY IN UKRAINE: CHALLENGES AND PROSPECTS

The paper examines significant issues of implementing public communication and e-democracy mechanisms in Ukraine and analyzes regulatory support of public policy on implementation of e-governance and public communications into central and local public authorities.

Key words: democracy, e-democracy, digital equality, democratic governance.

Постановка проблеми. У демократичних суспільствах публічні комунікації забезпечують активнішу участь окремих людей і певних соціальних груп у державно-управлінських процесах. На сучасному етапі демократичного державотворення особливе місце посідає феномен електронної демократії, яка є однією з декількох стратегій підтримки демократії, демократичних інститутів та демократичних процесів, а також поширення демократичних цінностей.

Саме тому питання розвитку в Україні загальноновизнаних європейських демократичних стандартів, зокрема щодо впровадження публічних комунікацій та електронної демократії, набувають актуальності і нині, що забезпечує зв'язок визначеної теми із науковими та практичними завданнями, які нині вирішує сучасна комунікативістика.

На нашу думку, головна проблема, яка перешкоджає впровадженню публічних комунікацій та електронної демократії в Україні, полягає в тому, що існує висока ймовірність потенційних ризиків, які можуть виникнути в процесі здійснення демократичного врядування, зокрема у зв'язку з браком доступу певних верств населення, насамперед малозабезпечених, до новітніх інформаційних технологій і незадовільним загальним рівнем електронної грамотності.

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить про широке коло інтересів як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників щодо зазначеної тематики. М. Згуровський, В. Різун, А. Семенченко, О. Радченко, С. Чукут, Г. Почепцов, В. Семиноженко, Е. Клепець, Д. Дубов, І. Паримський, Т. Гузенко, С. Соловйов з різних позицій досліджували зв'язок сучасних інформаційних технологій, демократії та ефективності публічних комунікацій. Це питання активно обговорюється на міжнародних наукових заходах, де наголошується на необхідності захисту права кожного на користування перевагами інформаційного суспільства та підтверджено бажання і прагнення держав зустрічі сприяти створенню інформаційного суспільства [11, с. 41].

Мета статті — визначити сутність феномену електронної демократії як механізму підтримки та розширення демократії, демократичних інститутів і демократичних процесів за допомогою новітніх інформаційних технологій.

Якщо спробувати схематично визначити невирішені раніше складові загальної проблеми, пов'язаної з використанням моделі електронної демократії в аспекті демократичних традицій і принципів, яким присвячується означена стаття, то потрібно розглянути інституціональні моделі демократії через призму управлінських традицій та особливостей, перспективних інноваційних форм публічної комунікації, їх впливу на суспільно-творчі та державно-управлінські процеси в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній українській політиці є всі ознаки елітарної, корпоративної моделі демократії з яскраво вираженою схильністю до олігархізації. Така невідповідність задекларованих принципів і державно-управлінської практики є серйозним джерелом політичної нестабільності, низької легітимності влади, перешкодою для подальшої демократизації суспільства.

Потребують активнішого застосування нові форми демократії, до яких насамперед належить й «електронна демократія». Її характерною особливістю є те, що, на думку більшості європейських дослідників, процес упровадження у сферу державного управління може розпочати будь-яка зацікавлена сторона: вона може бути ініційована «зверху вниз», органами державної влади на всіх рівнях управління, або «знизу вгору», тобто громадянами. Крім того, вона може впроваджуватися і горизонтально, причому кожен з цих підходів має свої переваги.

Під час впровадження електронної демократії необхідно зважати на політичні характеристики та рівень загального розвитку політичної культури. Крім того, дослідники вважають, що основні принципи та методи електронної демократії доцільно впроваджувати поступово, з якісними механізмами методології та звітності, моніторингу й аналізу. Електронна демократія має ґрунтуватися на таких критеріях:

- активного надання всеосяжної, збалансованої та об'єктивної інформації, що тісно пов'язано зі свободою інформації та слова;
- широкого розуміння поняття «громадянство»;
- громадянської участі — залучення громадян та груп громадян до суспільних справ;
- надання повноважень, зокрема стратегії і заходи з підтримання цивільних прав та забезпечення необхідних ресурсів для участі;
- цифрової рівності — політичного та технологічного забезпечення громадян незалежно від віку, статі, освіти, соціально-економічного становища, мови, особливих потреб і місця проживання; це потребує вміння користуватися електронними інструментами (знання, електронні навички), наявних і доступних інструментів та поєднання електронних і неелектронних підходів [11].

Європейські політологи визначають, що найкраще сфера публічних комунікацій та електронної демократії розвивається там, де політична воля і лідерство ефективно виконують свої функції, вносячи структурні зміни, які необхідні для врахування суспільних думок та настроїв. Долучення інформаційних технологій до демократичних

процесів зазвичай потребує структурних змін і процесуальної реформи.

Водночас сучасний етап розвитку українського суспільства супроводжується як негативними зовнішніми факторами (військова агресія й інформаційна експансія зі сторони Російської Федерації, фінансово-економічні проблеми, бюджетний дефіцит), так і внутрішніми суспільно-політичними проблемами, пов'язаними з громадським протистоянням на міжрегіональному рівні, неврегульованістю питання децентралізації центральної влади, необхідністю конституційних змін, підвищення ефективності та легітимізації всіх гілок влади тощо.

Характерно, що електронна демократія не охоплює конституційних та інших обов'язків осіб, але вона може надати додаткові переваги. Причому інформаційні технології є виключно рушійною силою, а не рішенням. Іншими словами, ці технології — це інструмент, який може підтримувати й удосконалювати демократичні процеси, але в жодному разі не може їх повністю замінювати.

За офіційними даними станом на кінець 9 вересня 2015 р., кількість абонентів інтернет установила 5951,6 тис. осіб, що на 40,8 тис. осіб більше порівняно з 9 місяцями 2014 р. [5].

Очевидно, що ці дані свідчать про достатньо високий рівень «цифрової нерівності» в Україні порівняно з європейськими показниками, де рівень користування інтернетом до кінця 2014 р. перевищив 75%.

Водночас потрібно зазначити, що сучасні інформаційні технології, навіть незважаючи на темпи їх поширення, відіграють другорядну роль у демократичних перетвореннях. Вони не можуть бути причиною для запровадження електронної демократії. Основним каталізатором електронізації демократичних процесів мають стати ефективні публічні комунікації.

Електронна демократія — це підтримка і посилення демократичної участі, яка охоплює сектори електронної демократії, де громадянське суспільство і бізнес долучені до складання формальних та неформальних соціальних програм та угод, а також формування і прийняття рішень.

Відповідальними за використані технології є інститути, що регулюють інструменти електронної демократії. Стівен Кліфт (англ. StevenClift) наголошує, що «інститути демократії повинні озброїтися технічними експертами і безпосередньо розробляти інтернет-стандарту — на основі урядового стилю встановлення стандартів щодо потреб користувача, який намагається вирішити свої проблеми [12].

Ефективність реалізації інформаційної функції держави чітко ілюструє модель еволюції інформації, яка охоплює 5 еволюційних етапів.

1. Операційний рівень — характеризується індивідуальною «власністю» окремих державних органів на дані, які використовуються для вирішення повсякденних функціональних потреб, та їх контроль.

2. Консолідаційний рівень — принцип діяльності окремого державного органу змінюється стандартами, системними показниками, регламентними нормами на рівні цих органів.

3. Інтегральний рівень — розширює консолідацію рівня 2 до масштабів усієї системи державних органів.

4. Оптимізаційний рівень — удосконалюється й оптимізується система функцій держави, яка постійно адаптується до нових викликів та завдань.

5. Інноваційний рівень — переважно діяльність державних органів супроводжується інформаційним обміном в електронній формі.

Ці процеси характеризуються ініціативністю, творчою активністю та постійним оновленням інформаційних технологій. Складнощі впровадження електронної демократії полягають у здатності та можливостях громадян і політичних діячів брати участь у демократичних процесах за допомогою електронних засобів. Ризики, пов'язані з електронною демократією, є наслідком технічних і політичних зловживань, недемократичного використання та відмови від запропонованих ІКТ можливостей прийняття рішень. Конкретні механізми реалізації моделі еволюції інформації в державному управлінні відрізняються від різних управлінських моделей та політичних режимів, але кожен еволюційний рівень можна охарактеризувати за такими пунктами:

1) інфраструктура — апаратні, програмні, мережеві інструменти та технології, які забезпечують створення інформації, управління нею, зберігання, розповсюдження та використання;

2) формування бази знань — принципи, передовий досвід, стандарти і методики управління, які визначають способи формування, перевірки та використання інформації, її зв'язок з метриками ефективності роботи і системами заохочення, а також підтримку установою свого курсу використання інформації;

3) людський капітал — співробітники установи, оцінки та показники, які можуть бути охарактеризовані;

4) інформаційна культура — різні форми впливу організації й індивідуумів на інформаційний потік, а саме: моральні, соціальні та поведінкові норми корпоративної культури щодо інформації, що розцінюється як довготривалий стратегічний актив [10];

Модель еволюції інформації — єдина, де визнається існування складних взаємозв'язків між указаними вимірами і жоден з них не розглядається як простий та ефективний засіб.

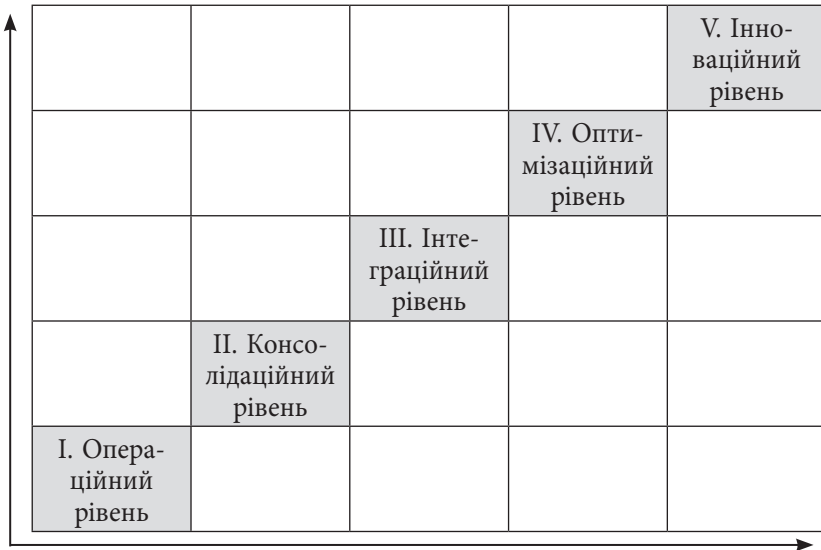

Рис. 1. Модель еволюції інформації

Ні нова комп'ютерна мережа, ні глобальний сервіс, ні перебудований процес, взяті окремо, не можуть сприяти тому, щоб суспільна система розвивалася динамічно, для цього всі її складові мають розвиватися й еволюціонувати разом з метою досягнення логічної довершеності.

По-перше, електронна демократія потребує правил і законів. Закони повинні бути орієнтованими на громадян і ретельно збалансованими.

По-друге, регулювання електронної демократії передбачає надання повноважень державним органам і гарантії громадянам та інститутам громадянського суспільства.

Регулювання може набувати різних форм і реалізовуватися різними учасниками на різних рівнях, зокрема органами державної влади, постачальниками інструментів і самими користувачами. Баланс між правами доступу і гарантіями — єдиний спосіб підтримки та захисту інтересів громадян.

У процесі реалізації описаних вище принципів усі зацікавлені особи мають зважати на нижченаведені рекомендації, які стосуються електронної демократії загалом, зокрема її демократичних аспектів, але не адміністративних аспектів і питання сервісно-орієнтованого

електронного уряду, де функціонує електронна адміністрація та діють електронні послуги.

Під час формування, перегляду та модернізації електронної демократії слід звертати увагу переважно на демократію та зацікавлених осіб, а не на технологію. Технологія не повинна бути причиною або рушійною силою електронної демократії: за процеси й інструменти електронної демократії відповідають люди і демократичні інститути.

Щоб поліпшити традиційні політичні процеси, електронна демократія має доповнювати і бути сумісною та інтегрованою з неелектронними формами демократичної участі (багатоканальний підхід). Якщо вони набувають поширення, то «on-line» засоби повинні отримувати відповідну «off-line» підтримку. Вибір конкретних інструментів має відображати демократичні, гуманітарні, соціальні, етнічні та культурні цінності.

Публічні комунікації в поєднанні з електронною демократією повинні дозволяти значній кількості людей брати участь у формуванні, аналізові та формулюванні політичних програм, реалізації та моніторингу політики. Причому серед зацікавлених у просуванні електронної демократії мають бути представники всіх гілок влади, політичні діячі, депутати, політичні партії, державні службовці, громадяни, виборці, члени корпорацій і асоціацій, інститути громадянського суспільства, засоби масової інформації та бізнесу, зокрема постачальники інфраструктури.

Під час реалізації конкретних заходів електронної демократії слід звернути увагу на рівень розвитку громадянського суспільства, засоби комунікації між представниками влади й іншими зацікавленими особами, особливо громадянами, а також рівень розвитку інформаційного суспільства в конкретній країні.

Представники державної влади й органів місцевого самоврядування мають активно шукати зв'язки з мережевими співтовариствами, в яких відбуваються дискусії з політичних питань і поширюються ідеї.

Прозорість в електронній демократії повинна передбачати прозорість процесу участі в управлінні на всіх політичних рівнях і всіх стадіях процесу обговорення і прийняття рішень, їх реалізації, моніторингу й оцінки. Оскільки електронна демократія значною мірою залежить від доступу громадян до офіційної інформації, необхідно здійснювати регулярний моніторинг та перегляд законодавства про інформацію залежно від розвитку демократичних методів державного управління. Щоб створити інформаційний простір, який сприятиме активному розвитку використання інформації для цілей демократії, представники влади мають у кооперації з приватним сектором і громадянським суспільством забезпечити:

- формування і розвиток системи регулювання, яка забезпечує мотивацію приватного сектора щодо здійснення інвестицій в інформаційно-комунікаційну інфраструктуру і послуги;
- широкий доступ — низькі ціни, розвиток доступу до інформаційно-комунікаційної інфраструктури, інтернету, а також відповідне навчання.

Публічні комунікації в поєднанні з електронною демократією не позбавляють останню всіх недоліків, однак можуть допомогти подолати нагальні проблеми, такі як неактивна участь громадян у демократичному процесі, соціальна, расова і регіональна сегрегація, а також забезпечити стабільну долученість кожного до політичних процесів.

Конституція України визначає, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо через органи державної влади та місцевого самоврядування. Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, вільно одержувати, використовувати і поширювати інформацію, надсилати індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані надати обґрунтовану відповідь у визначений законом термін.

Крім того, налагодження системного діалогу між органами виконавчої влади, місцевого самоврядування та громадськістю, проведення консультацій з громадськістю, зокрема електронних, має сприяти підвищенню якості підготовки рішень з важливих питань державного і суспільного життя, створенню реальних умов для участі громадян у розробленні проектів таких рішень.

Нині питання участі громадян в управлінні державними справами, їх взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування частково регулюються Законами України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації в Україні», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про електронні петиції», «Про Кабінет Міністрів України», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про громадські об'єднання» та ін.

Переважає більшість цих актів були прийняті в період до 2015 р., але слід визнати, що вагомих зрушень у сфері реальної участі громадянина в процедурах підготовки і прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування й досі не відбулося. Важливо зазначити, що:

- Законом України від 22 травня 2003 р. № 851-IV визначено поняття електронних документів та електронного документообігу;
- Законом України від 22 травня 2003 р. № 852-IV унормовано питання електронного цифрового підпису;
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. №2250-р схвалено Концепцію розвитку електронного врядування в Україні;
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. №1363-р визначено впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;
- постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2012 р. № 670 затверджено Положення про систему електронної взаємодії органів виконавчої влади;
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. №634-р схвалено Концепцію створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів;
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. №386-р схвалено Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні, реалізація якої до 2020 р. має сприяти становленню відкритого демократичного суспільства, яке гарантуватиме дотримання конституційних прав громадян щодо участі в суспільному житті, прийнятті відповідних рішень органами державної влади й органами місцевого самоврядування.

Висновки. Таким чином, нині можна констатувати відсутність чіткої концепції та системності у сфері нормативно-правового забезпечення готовності до запровадження в Україні ефективної системи публічних комунікацій та електронної демократії, що дозволяє сформулювати такі висновки.

Публічні комунікації й електронна демократія є механізмом підтримки та розширення демократії, демократичних інститутів й процесів за допомогою інформаційних технологій.

Під час розробки й упровадження системи публічних комунікацій та електронної демократії, необхідно зважати на релевантні чинники суспільного розвитку, зокрема: політичної волі уряду і державних діячів; розвиненого громадянського суспільства; високого рівня довіри і відкритості; «on-line» і «off-line» просування електронної демократії, ґрунтованого на стратегії, мета якої — збільшення рівня обізнаності та максимізація розуміння суспільством її суті; широкої участі, у кількісному і якісному сенсі, у процесах електронної демократії, зокрема доступ для осіб з особливими потребами і для тих, хто живе в найменше розвинутих або віддалених регіонах (електронне підключення);

зручної, але надійної ідентифікації особи в разі необхідності; забезпечення захисту персональних даних; об'єктивного інформування громадянина про те, як використовуватиметься його внесок у процесі підготовки і прийняття рішень (вимога зворотного зв'язку).

Перспективи подальшого дослідження спрямовуватимуться на обґрунтування напрямів підвищення рівня правової та електронної грамотності. Це є важливим у контексті гарантій свобод людини; законодавчих гарантій того, що електронна технологія та послуги, вільний доступ до публічної інформації є корисними інструментами та засобами досягнення прав і свобод, формування ефективного механізму публічних комунікацій.

Список використаних джерел

1. Бортніков В. Політична участь і демократія: українські реалії : монографія / В. І. Бортніков. — Луцьк : РВВ «Вежа», Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. — 524 с.
2. Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства. Підсумкові документи / пер. з англ. Ю. Пероганич. — Київ : МСЕ, 2005. — 52 с.
3. Дегтерева В. К вопросу о проблемах функционирования электронного правительства и их влияния на экономическую безопасность страны / В. Дегтерева // Журнал правовых и экономических исследований. — 2014. — № 1(7).
4. Дорожня Карта Реформ для Майбутнього Парламенту [Неофіційний текст] / Суб'єкт законодавчої ініціативи. — 30 вер. 2014 р.
5. Інтернет та кабельне телебачення. Зв'язок та інформатизація в цифрах [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. — Режим доступу: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=150&language=uk>. — Назва з екрана.
6. Питання впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2011 р. № 1363-р // Офіц. вісн. України. — 2012. — № 5. — Ст. 180.
7. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 груд. 2010 р. № 2250-р // Офіц. вісн. України. — 2010. — № 97. — С. 3443.
8. Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вер. 2012 р. № 634-р // Офіц. вісн. України. — 2012. — № 67. — Ст. 2753.
9. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р // Офіц. вісн. України. — 2013. — № 44. — Ст. 1581.
10. Рассел А. Информационная революция: Путь к корпоративному разуму / Аллан Рассел, Глория Миллер, Джим Дэвис ; [пер. с англ. Ю. Суханова]. — М. : Альпина Бизнес Букс, 2008. — 253 с.

11. Рекомендации Комитета министров Совета Европы СМ /Rec (2009) 1 государствам-участникам Совета Европы по электронной демократии и пояснительная записка [Электронный ресурс]. — Режим доступа: cikrf.ru/international/recommend.doc. — Загл. с экрана.
12. Clift Steven. The E-Democracy E-Book: Democracy is Online 2.0. [Электронный ресурс] / Clift Steven. — Режим доступа: <http://www.publicus.net/ebook/edemebook.html#intro>. — Назва з екрана.

References

1. Bortnikov V. Politychna uchast i demokratia: ukrainski realii : monohrafiia / V. I. Bortnikov. — Lutsk : RVV «Vezha», Volyn. derzh. un-tu im. Lesi Ukrainky, 2007. — 524 s.
2. Vsesvitnii samit z pytan informatsiinoho suspilstva. Pidsumkovi dokumenty / per. z anh. Yu. Perohanych. — Kyiv : MSE, 2005. — 52 s.
3. Degtereva V. K voprosu o problemakh funktsionirovaniya elektronnoho pravitelstva i ikh vliyaniya na ekonomicheskuyu bezopasnost strany/ V. Degtereva// Zhurnal pravovykh i ekonomicheskikh issledovaniy. — 2014. — № 1(7).
4. Dorozhnia Karta Reform dlia Maibutnoho Parlamentu [Neofitsiyni tekst] / Subiekt zakonodavchoi initsiatyvy. — 30 ver. 2014 r.
5. Internet ta kabelne telebachennia. Zviazok ta informatyzatsiia v tsyfrakh [Elektronnyi resurs] / Natsionalna komisiiia, shcho zdiisniue derzhavne rehu-liuvannia u sferi zviazku ta informatyzatsii. — Rezhym dostupu: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=150&language=uk>. — Nazva z ekrana.
6. Pytannia vprovadzhennia systemy elektronnoi vzaiemodii orhaniv vyko-navchoi vlady. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 hrud. 2011 r. № 1363-r // Ofits.visn. Ukrainy. — 2012. — № 5. — St. 180.
7. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 hrud. 2010 r. № 2250-r // Ofits. visn. Ukrainy. — 2010. — № 97. — S. 3443.
8. Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia ta funktsionuvannia informatsiinoi systemy elektronnoi vzaiemodii derzhavnykh elektronnykh informatsiinykh resursiv. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 ver. 2012 r. № 634-r // Ofits. visn. Ukrainy. — 2012. — № 67. — St.2753.
9. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 travnia 2013 r. №386-r // Ofits.visn. Ukrainy. — 2013. — № 44. — St. 1581.
10. Russell D. Alan. Informatsionnaya revolyutsiya: Put k korporativnomu razumu / Alan D. Russell, Gloria J. Miller, Jim Davis ; [per. s angl. Yu. Sukhano-va]. — M. : Alpina Biznes Buks. 2008. — 253 s.
11. Rekomendatsii Komiteta ministrov Soveta Evropy SM /Rec (2009) 1 gosudarstvam-uchastnikom Soveta Evropy po elektronnoy demokratii i poyas-nitel'naya zapiska [Elektronnyy resurs]. — Rezhim dostupa: cikrf.ru/international/recommend.doc. — Zagl. s ekrana.

12. Clift Steven. The E-Democracy E-Book: Democracy is Online 2.0. [Електронний ресурс] / Clift Steven. — Режим доступу: <http://www.publicus.net/ebook/edemebook.html#intro>. — Назва з екрана.

■ UDC 007:304:659.4

Bukhtatyi O. Ye., Senior Consultant of the Head of Information Policy Department of the Presidential Administration of Ukraine, Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor of the Department of Information Policy and Electronic Government, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

PUBLIC COMMUNICATIONS AND E-DEMOCRACY IN UKRAINE: CHALLENGES AND PROSPECTS

The aim of the article is to examine significant issues of implementing public communication and e-democracy mechanisms in Ukraine and analyze regulatory support of public policy on the implementation of e-governance and public communications into central and local public authorities. At the present stage the phenomenon of e-democracy holds a specific place. The primary concern of this research is to clarify and define the origin and the essence of the phenomenon of e-democracy as a mechanism for supporting and widening democracy, democratic institutions and democratic processes with the help of the latest information technologies.

Research methodology. The article attempts to provide an overview of the current issues and acts to identify a wide range of researchers' interests. Steven Clift stresses that «the democratic institutions must arm themselves with technical experts and directly prosecute Internet standards — not with the old governmental style in setting of approach standard, but with approach like a user who is trying to solve his problems».

Results. European political scientists determine that the best development of e-democracy where the political will and leadership are doing their functions effectively, making structural changes, which are necessary to take account of public opinion and attitudes. E-democracy on its own does not cover the constitutional and other person obligations, but it can provide them with additional benefits. Moreover, information technologies are the only driving force, not the solution. In other words, the technologies are the tools that can support and enhance democratic processes, but by no means can replace them completely.

It should be noted that modern information technologies, even in spite of their movement play a small part for democratic reforms. They cannot be the reason for e-democracy implementation. Public demand should be the main accelerator of electronization of democratic processes. E-democracy means the support and strengthening the democratic

participation which covers e-democracy sectors, where civil society and business are involved in making up formal and informal social programs and agreements and also in the process of formation and decision making. E-democracy should allow more people to participate in the formation, analysis and formulation of policy programs, in realization and monitoring the policy.

Novelty. After the revolution changes in Ukraine in 2014 this issue has become particularly relevant. The main aspects of public communications and e-democracy have been specified. In e-democracy transparency should include the transparency of participation in administration at all political levels and all stages of discussion and decision-making, realization, monitoring and evaluation. It should be noted that Ukraine has fundamental «regulatory» readiness for implementation foundations of e-democracy in Ukraine. Conclusions are drawn on the unwillingness of political elite for e-democracy implementation.

The practical significance. The research has important implications for the promotion of e-democracy in Ukraine. Recommendations are given for the representatives of all branches of power: politicians, deputies, political parties, civil servants, citizens, and voters, members of corporations and associations, civil society, media and business, including infrastructure providers.

Key words: democracy, e-democracy, digital equality, democratic governance.

Надійшла до редколегії 15.02.2016 р.